

Ana Blandiana - personalitate marcantă a literaturii române într-o epocă profund digitalizată

Drd. Mariana MOGOȘ
Universitatea “Dunărea de Jos” din Galați

Abstract: *The following few pages seek to create the context for a discussion about one of the outstanding figures of Romanian literature, a writer who in the age of digitalization managed to capture not only the attention of literary criticism, but also of the average reader: Ana Blandiana. The purpose of this pursuit is to emphasize the role of the writer in the age of digitalization, appealing to critical references from the likes of Nicolae Manolescu, Eugen Simion, Mircea Gociman, or Adalbert Gyuris, among others. Ana Blandiana, an active presence in the world of literature and in the civic space alike, helps the contemporary young reader to become an active and curious entity. How does she do that? Above anything else, the fact that Blandiana does not seek to crudely amaze the reader with her vision – but only confesses, dissolving the mystery, in an emblematic manner – demonstrates how the Romanian author is able to penetrate a market with extraordinary force. Saturated with useful or useless recommendations, digitized or not, this force is manifested by the author herself, by her writing, by what exists in reality and by what would eventually become work of art.*

Keywords: *Ana Blandiana, poetry, confession, mystery*

*Obiectul literaturii este omul, iar în centrul ei este cunoașterea lumii în care trăim. Cândva, pe baza epopeilor homerice, copiii deprindeau poezia, puteau învăța gramatica, retorica, medicina, astrologia, fabula, istoria, moravurile, arta militară, politica, principiile filozofiei, arta culinară ș.a.m.d. Astăzi, chiar dacă suntem într-o epocă de ofensivă a tehnologiei și științei, literatura ar putea avea un rol asemănător.¹ Pornim de la citatul Monicăi Ojonescu pentru a crea prilejul, în aceste câteva pagini, a unei discuții despre una dintre personalitățile marcante ale literaturii române, o scriitoare care în epoca digitalizării a reușit să capteze nu doar atenția criticului literar, ci și pe a cititorului – Ana Blandiana. Nu am avut niciodată impresia că este simplu să vorbești despre cineva. Și când spunem „să vorbești” ne gândim nu la exprimarea unor gratuități condescendente. De aceea, ne este greu poate să cuprindem în câteva cuvinte ce este, cine este, Ana Blandiana. Vom lăsa aici, ca punct de pornire, cuvintele lui Vasile Dan: *Ana Blandiana este cel mai curat nume pe care îl știu al scriitorimii noastre de astăzi. Oricum ai privi-o: ca poet ori, mai ales, ca intelectual activ în spațiul public postdecembrist. Mai puternic decât mulți**

---

¹ Monica Ojonescu, <https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/articol/cind-profesorul-divine-cititorul-inocent-interviu-cu-monica-onjoescu>

dintre noi, chiar și înainte de 1989 când era, ca să mă exprim așa, eufemistic, greu. Ea a dovedit însă că nu și imposibil. Știu că Ana Blandiana, și-ar dori astăzi – s-a exprimat nu o dată explicit în acest sens, în interviuri, în dialoguri – să fie văzută numai ca scriitor. În primul rând ca poet.² Indiferent că tratăm o personalitate literară din perspectiva unui student, a unui doctorand sau a unui umil profesor de literatură, trebuie să aducem argumente pertinente, cum, în ce fel și prin ce mijloace un scriitor sau o operă a acestuia își binemerită un loc în Pantheonul literelor românești și, nu de puține ori, chiar în al celor universale, într-o perioadă de timp în care, după cum spune și Horia Chercheș într-un articol publicat în *Dilema veche*, există un decalaj între preferințele pentru text, între viața culturală a tinerilor (și nu numai) din ziua de astăzi și bagajul lor literar căpătat în învățământul de masă. Misiunea noastră ca dascăli nu se limitează la durate precis limitate (ore de curs, trimestre, ani de școală), nu se finalizează (doar) prin extemporale, teze sau testări naționale. Ținta noastră este să-l apropiem pe elev de carte, încât, dincolo de perioada școlară, el să devină și să rămână un iubitor de literatură, să caute compania cărților, să găsească în ele interesul pentru universul pe care acestea i-l oferă, plăcerea estetică, să se confrunte cu propriile emoții pe măsură ce își desăvârșește capacitățile de a se apropia de esența mesajului transmis. Mai pe scurt, să fie – parafrazându-l pe Nicolae Manolescu –, un „cititor de cursă lungă”. De aceea, contrar aprecierilor multora dintre concetățenii noștri, misiunea noastră e departe de a fi ușoară și implică multă responsabilitate. Ce „spunem” și cum ”spunem”? Suportul demersului didactic este reprezentat de însăși opera scriitorului, de informațiile și aprecierile oferite de istoria și critica literară. Deși, anticipând, am reținut o notație a Anei Blandiana, care, făcută totuși la modul general, o include: „Nimic mai absurd decât obișnuința istoricilor literari de a lega opera de viața autorului ei... Creatorul începe prin a se crea pe sine. Numai pagina scrisă decide.... Scriitorului totul nu-i este decât pretext pentru sine, viața însăși nu este decât pretext pentru a scrie.”³ Mai pot fi valorificate amintiri sau pagini de memorialistică, fiindcă credem că, totuși, într-o mai mică sau mai mare măsură, personalitatea scriitorului amprentează opera și influențează viziunea creată. În atare circumstanțe există pericolul rutinizării, al desacralizării actului cvasi sacerdotal care ar trebui să fie, mai ales, ora de literatură. Susținem aici ideea și cu poziția luată de Horia Corcheș în articolul *Google nu e tatăl* nostru: „Mai întâi, nu trebuie să uităm că limba și literatura română este un obiect de studiu, care se bazează pe o istorie a formelor, a ideilor, a tendințelor literare. Din acest punct de vedere, a renunța la reperele valorice pe care le implică acestea, aducând ca argumente faptul că sînt prea vechi, prea plicticoase, prea neconcordante cu viața de azi e nu doar superficial, ci periculos. E un atac la adresa fundamentelor științifice ale culturii, implicit ale literaturii. Deci reperele istorice, jaloanele care marchează evoluția literaturii nu pot fi abandonate, fără să abandonăm, implicit, dimensiunea estetică a acesteia, specificitatea ei.” Dificultatea apare atunci când este vorba de contemporani de-ai noștri,

---

² Vasile Dan, *Un nume al poeziei române*, în revista *Vatra*, Nr. 29, martie 2015

³ Blandiana, Ana, *Antijurnal în Calitatea de martor*, Editura Liternet, 2004, p. 5

care nu au putut fi încă imobilizați în tipare sau formule. Ei sunt vii, se mișcă, acționează, iau atitudine, emit opinii, se exprimă în numele nostru și pentru noi, opunându-se tocmai acestei tentative de rigidizare sau chiar de ignorare ori banalizare a sentimentelor. Cineva povestea o mică dramă personală: a ratat un examen de titularizare fiindcă, dintre atâtea subiecte pregătite conștiincios, hazardul l-a extras pe cel referitor la Mihai Eminescu. Nu-i lipseau cunoștințele, destul de repede și logic și-a alcătuit planul lucrării. Dar i-a fost imposibil să treacă de obstacolul introducerii. Orice încercare de a gândi ceva care să nu semene cu un șablon, să nu bagatelizeze tema, care, mai ales, să nu impieteze asupra grijii obsesive a poetului de a găsi cuvântul cel mai nimerit în contextul ideatic și afectiv, s-a sfârșit în neputință.

Ana Blandiana, o prezență activă, vie în spațiul literaturii, dar și în spațiul civic, ajută cititorul tânăr din epoca contemporană să devină unul activ, curios, constant. Cum face asta? În primul rând prin faptul că Blandiana nu urmărește să te epateze când descoperi acest aspect, ci doar mărturisește, dizolvând misterul, într-un text emblematic: „...copilăria mea s-a desfășurat în cadrul paradisiac al unui șir lung de încăperi uriașe în care erau depozitate dealuri de cărți aparținând bibliotecilor dezafectate ale episcopiiilor române din Oradea. [...] Cititul nu a încetat până astăzi să fie pentru mine cel mai important concurent al scrisului: un concurent care are, în plus, imensa calitate de a fi fericit”.⁴

În etapa adolescenței a devenirii noastre numele Anei Blandiana era asociat numelui unui personaj zoomorf, devenit celebru nu atât prin numele insolit (Motanul Arpagic), cât prin apropierea alegorică de persoana odioasă a dictatorului. Ne-am maturizat sub impresia metaforelor alegorice, care răspundeau frustrărilor pe care ni le provoca lipsa de libertate și teama de repercusiuni, din grupajul de poezii publicate în revista clujeană *Amfiteatru* în 1984, care au dat naștere primului samizdat din literatura noastră. După 1989, figura Anei Blandiana devine familiară. Opera sa intră nu numai în atenția ci și în sufletul cititorilor, fără reținere. Artistul cedează locul cetățeanului și acesta devine un simbol al activismului și militantismului pentru o societate cu adevărat nouă, vindecată de lașitate și delațiune, așezată pe principiile democratice, asemenea celorlalte țări europene. Astfel, Ana Blandiana ne este cunoscută, ne devine familiară, întâlnirile, fragmentare, prin lecturi, prin emisiuni radiofonice sau televizate ne-o apropie, nu de puține ori făcându-ne să rezonăm la apelurile sale, care păreau a nu fi altceva decât traducerea propriilor noastre idealuri. O schiță de portret a lui Mircea Gociman dă contur acestei imagini-simbol al primului deceniu de libertate: „A rămas la ea intact farmecul zâmbetului și lumina strălucitoare a unor ochi, care se pleacă șagalnic în jos, cu gingășie, când ar vrea sau chiar reușește să dea o replică ce se dorește a fi aspră”.⁵

În ciuda mai multor perioade de interdicție la care a supus-o regimul de tristă amintire, începută încă din momentul în care, adolescentă fiind, descoperă că lumea poate să aibă și un chip hâd, Poeta n-a încetat să scrie și să se ofere cititorilor săi: 16 volume de

---

⁴ Blandiana, Ana, *Autoportret cu palimpsest*, Editura LiterNet, 2004, p.8

⁵ Mircea, Gociman în www.gociman.com/Personaje

poezie (unele special pentru copii) și 23 de antologii și reeditări, 8 volume de eseuri (și acestea cunoscând reeditări și culegeri), 3 volume de nuvele fantastice și un roman, 65 de cărți traduse în peste 23 de limbi, 18 premii naționale și internaționale, membră a unor foruri culturale la nivel european și mondial – iată o carte de vizită mai mult decât impresionantă.

Dar Ana Blandiana nu a scris pentru a aduna lauri. Așa cum respirația este o condiție a ființării, poezia este pentru Ana Blandiana rațiunea însăși a ființei. Anticipând o posibilă întrebare, comună dar firească de altfel, răspunde într-o manieră specifică: „Cum am devenit poet? Aș fi tentată să răspund: născându-mă. Și sunt convinsă că acesta este, de fapt, și nu numai în ceea ce mă privește, singurul răspuns esențial al întrebării, îmi dau însă seama că ar fi prea puțin.”⁶ Complementare sunt și alte confesiuni pe care le-a făcut, menite să răspundă, eventual, curiozității reportericești: „Poezia nu e o profesiune, ci un grad mai înalt de intensitate a literaturii, care nu depinde nici pe departe de autorul ei, spre deosebire de proză...[...]. Am înțeles devreme că scriitorul nu este cel ce scrie, ci acela care se exprimă cu ajutorul scrisului, scrisul a devenit pentru mine o nevoie vitală în cadrul căreia obligația de a mă exprima determina obligația de a exista pentru a fi exprimată. Sunt ca un caier de lână care există numai în măsura în care este tors”.⁷

Autoarea și-a oferit, prin întreaga operă pe care a realizat-o, numeroase circumstanțe de a se exprima. Poate de aceea textele dumneai se regăsesc cu ușurință în fața cititorului de astăzi, în fața elevului de ciclu gimnazial sau liceal, respectând, fără a se dori intenționat, *cerințele* lui Mircea Cărtărescu cu privire la regăsirea unor texte în manualele și programele școlare actuale: „Aș începe, poate, de la publicul-țintă, cum se zice, adică de la psihologia elevului de azi, nu de la „valorile consacrate“, „naționale“, „reprezentative“ (ironic, ele nu par să mai reprezinte cu adevărat pe cineva). M-aș întreba ce poate fi interesant pentru cei foarte tineri în arta literaturii, cam depășită de tehnologie în ultimele generații. M-aș întreba apoi dacă autorii de azi sînt cu adevărat mai interesați decît cei de ieri, și m-aș opri la cei, și de ieri, și de azi, ale căror texte mai sînt capabile să țină un sfert de oră trează atenția celor obișnuiți cu ecranele, cu mediile sociale și cu secvențele de film lungi de cel mult cîteva secunde. Aș lăsa baltă și eternele teorii puerile ale „genului liric“ sau „genului epic“, epitetele, metaforele și comparațiile, rudimentele de naratologie, confuzia totală a analizelor de texte poetice.”⁸

Ana Blandiana s-a autodefinit și s-a revendicat totdeauna ca „poet” aflat în contrapunct cu „scriitorul” („Poetul transcrie „vocea zeească”, despre care vorbea Socrate, scriitorul este un intelectual care încearcă, muncind din greu, să creeze oameni și lumi”).⁹ Experiențele la care s-a dat, iar și iar, cu fiecare text zămislit, relevă sensurile adânci ale

⁶ Blandiana, Ana, *Cum am devenit poet*, în *Autoportret cu palimpsest*, Editura LiterNet, 2004, p.8

⁷ Id., p. 10

⁸ Mircea Cărtărescu, Moldovan, Ioan, *Ziua Eternă a poeziei*, în revista *Vatra*, Nr.29, martie, 2015, <https://revistavatra.org/2015/03/29/ana-blandiana-vazuta-de-horia-badescu-vasile-dan-ioan-moldovan-si-ruxandra-cesereanu/>

⁹ Gyuris, Adalbert, *Interviu cu Ana Blandiana*, <https://cititordeproza.wordpress.com/2010/12/29>

existenței, pe care, în concepția personală, le-a căutat și (re)descoperit între cer și pământ, între mineral și vegetal, între istorie și prezent, între și în oameni. Oricare ar fi condiția sau starea pe care o aprofundează, ea nu poate fi „spusă” decât prin Poezie de către Poet. Astfel, începând cu *Tabletele* publicate în revistele vremii *Contemporanul* sau *Amfiteatru*, în eseurile din cărțile publicate sau în reflecțiile din *Antijurnal*, putem să descoperim mai multe referiri-cugetări-reflecții la această relație, fie în dimensiunea amplă a generalului, fie, mai ales, în parametrii restrânși ai intimității. Spicuim, aleatoriu, dar credem că suficient pentru a ne susține aserțiunea: „Sunt un poet, nu-mi pot îngădui să devin un autor de versuri”; „Nu știu inventa nimic. Nu știu decât transcrie ceea ce trăiesc. Nu sunt scriitor, sunt numai poet”; „Poetul e o prăpastie în care cad cu vuiet durerile lumii și în cădere se dezintegrează și ard, încât până jos nu mai ajunge decât un ecou nins de cenușă și întors spre înalt – aproape ca o muzică,,¹⁰ „Poeții sunt cei care, într-o lume stăpânită de Rău și de Urât, luptă să țină aprinsă flacăra Binelui și Frumosului, făcând din poezie un izvor al iubirii și un scut, aproape magic, împotriva urii”; „Dumnezeu le-a dat [poetilor n.a.] puterea de a transmite oamenilor revelația sâmburelui de lumină pe care îl ascund fiecare, de cele mai multe ori fără să știe, în ei înșiși”¹¹. Aceste afirmații care au simbolica unui *Credo* s-au cristalizat pe măsură ce experiența creatoare se îmbogățește și, de la volum la volum, poeta își onorează statutul și crezul.

Când un artist își etalează opera, el se impune (propune) atenției celor care o receptează: cititorilor. Aceștia sunt de două categorii: cei care fac din lectură un act intim, cu motivații difuze, dar cu finalitate sensibil emoțională și cei care depășesc acest nivel și exteriorizează opinii și aprecieri reponderent cu finalitate estetică. Ne referim aici la criticii literari. Nici opera Anei Blandiana nu s-a putut sustrage acestui proces. Cititorii, să le spunem obișnuți, au urmărit traiectoria scriitoarei și au primit totdeauna cu interes și plăcere cărțile de poezie, dar și cele de proză, în toată varietatea lor. Nu avem alt argument mai valabil decât epuizarea tirajelor. Cât îi privește pe criticii literari, încă de la volumul de debut din 1964 – *Persoana întâia plural* – și până la cele mai recente volume, aceștia nu au ezitat să se pronunțe. E un fel de crescendo al aprecierilor, care sunt, în cea mai mare parte, favorabile deși se întâlnesc personalități aparținând unor generații diferite și a unor orientări și școli critice diferite. Deși demersul nostru se vrea a fi unul atipic, în sensul că nu urmărim o abordare didacticistă, ci doar din perspectiva, mai mult sau mai puțin avizată, a unui cititor obișnuit, ne vom asigura suportul aserțiunilor noastre prin prezentarea câtorva dintre cele mai avizate opinii ale celor mai importante voci ale criticii literare, care au exprimat judecăți de valoare despre opera Anei Blandiana. Debutul este comentat într-o notă aproape lirică de către Horia Bădescu - *Ana Blandiana, creanga de măr înflorit care iubea „cu patimă ploile” și-și desemna cu un nume atât de poetic identitatea ei lirică și omenească, lumina cu candoare și farmecul ei înăscute, spațiul acela metisat poetic între*

---

¹⁰ Blandiana, Ana, *Fragmente (Spaima de literatură)* în *Coridorul de oglinzi*, EdituraNet, 2003, p.271

¹¹ Gyuris, Adalbert, *Interviu cu Ana Blandiana*, <https://:citordeproza.wordpress.com/2010/12/29>

aulic și goliardic. Spațiul acela în care, în acea zi de april, se pregătea să intre pe porțile istoriei literare. Învăluită în eternul ei surâs de copil rătăcit în țara minunilor. Ținând „timpul în mâini, ca pe-un pumn de cireșe”. Cu acea beatitudine a generației sale care se-nfiora, în poemele lui Ioan Alexandru, de miracolul nașterii unui mânz. Cu acea edenică nerușinare cu care își dăruia trupul luminii și ploilor, regăsindu-și umerii în umerii pomilor „și genele ierbii aproape ca ale mele înfiorându-se” de iubire. Cu acea aparentă și ușor ezitantă afectare cu care se apăra și se apăra de agresiunea lumii și care nu e decât un alt fel de a fugi de propria sfială.¹²

Prefațându-i volumul de debut, Nicolae Manolescu, el însuși pregătindu-și propriul volum de debut în acei ani, remarcă: „Tonul e solemn, fără rigiditate, iar confesia a deprins de la Bлага acea impersonalitate concis reflexivă, care lasă să se vadă din om mai ales ființa gânditoare”.¹³ Un deceniu mai târziu, criticul reținea, referitor la volumele publicate de poetă între timp, drept coordonată definitorie nevoia „de a se verifica prin contemplare de sine. Trăirea nu-i e suficientă (și, de aceea, nu confesiunea ne cucerește în poezia aceasta), ea trebuie dublată de privirea introspectivă, analitică, în stare să prindă trecerea ființei, timpul ei curgător și ucigaș. În această răsfrângere lucidă stă înțelesul adânc”.¹⁴

Când în 1974 acad. Eugen Simion publica primul volum al trilogiei sale critice – Scriitori români de azi –, Ana Blandiana era deja un autor consacrat. Criticul avea un material de referință bogat, în temeiul căreia își formulează aprecierile: „Prima plachetă de versuri cultiva mai ales o poezie euforică, delicat senzorială, de un patetism reținut [...] Este poezia unei vârste și vârsta unei poezii aflate pe prima ei treaptă. [...] În „Călcâiul vulnerabil” poezia nu mai este o stare, o emoție, o îmbrățișare tinerească a materiei în febra creației, ci o detașare de lucruri, o scrutare îndelungă și severă a lor...Universul însuși nu se mai prezintă ca o armonie de elemente muzicale, ci ca un echilibru precar de forțe divergente.[...] A treia taină reia această încordată meditație, cu un pronunțat accent pus pe ideea de opțiune... nostalgia după inima pură a lucrurilor și neputința de a alege, imposibilitatea cunoașterii, ca act, în primul rând, moral, deși cunoașterea este tema de care Blandiana se apropie des. Cunoașterea se organizează în acest caz ca o arhitectură de întrebări”.¹⁵

O altă personalitate care a girat cu autoritatea sa, dar nu în mod gratuit, desigur, valoarea operei poetei, care era antologată într-o colecție foarte populară în epocă, a fost acad. Alexandru A. Philippide: „Poezia Anei Blandiana inspiră simpatie și încredere. Te îndeamnă s-o citești și trece cu succes proba recitării. Observ de asemenea cu mulțumire că ea nu se supune influențelor vreunei mode literare. De aici și absența oricărei poze. Cei mai

¹² Horia Bădescu, în revista *Vatra*, Nr.29, martie, 2015, <https://revistavatra.org/2015/03/29/ana-blandiana-vazuta-de-horia-badescu-vasile-dan-ioan-moldovan-si-ruxandra-cesereanu/>

¹³ Manolescu, Nicolae, *Prefață la Persoana întâia plural*, de Ana Blandiana, Editura pentru literatură, București, 1964

¹⁴ Manolescu, Nicolae în *Romania literară*, 1974

¹⁵ Simion, Eugen, *Ana Blandiana în Scriitori români de azi*, ediția aII-a, Editura Cartea Românească, București, 1978, p.331

buni poeți din toate timpurile au simțit nevoia să se ferească de asemenea tentații și în acest chip au rămas credincioși lor înșile și poeziei adevărate. Este o calitate pe care, pe lângă cele pomenite deja, poezia Anei Blandiana o are din belșig și care îi asigură și mai bine trăinicia”.¹⁶Revista *Vatra* îi dedică o întreagă pagină, în care Vasile Dan remarca „, Ana Blandiana, și poate doar asta ar accepta să-i spunem, este o mare poetă. În ea filonul metafizic al mării poezii ardelenesti iradiază intens, încă de la debut (1964). Sub forma unei poezii subțire caligrafiată, melancolic existențială, sacerdotal luminoasă: *Persoana întâia plural* (1964), *Călcâiul vulnerabil* (1966), *A treia taină* (1969). Să nu uităm că perioada istorică în care apar aceste cărți este una ce vine imediat după „obsedantul deceniu” (Marin Preda), după hiatusul, după marea pervertire literară stalinistă din anii cincizeci-șaizeci. Reanimarea poeziei române după colapsul ei stalinist s-a întâmplat nu doar prin Nichita Stănescu, prin Cezar Baltag ori Ion Alexandru, ci și prin Ana Blandiana. Cărțile de poezie ale Anei Blandiana de după 1989 (*Soarele de apoi*, *Refluxul sensurilor*, *A fi sau a privi*, *Patria mea A4*), consolidează imaginea unei Ana Blandiana reflexivă, a cărei mare sensibilitate are întotdeauna un ecou metafizic adâncind semantic poemul.”, alături de Ioan Moldovan, care notează despre opera scriitoarei: „, Gravitare și reflecție – mai bine zis, gravitatea reflecției – , înfiorata reverie, în țesătura căreia uimirea și ingenuitatea contrariată își dezvoltă desenul meditativ, contemplarea cvasi-narcotică a oglinzilor lăuntrice, voluptatea și, totodată, neliniștea percepției sunetelor originare ale intimității, o anume dorință obstinată de a lămuri emoția în/prin gând sunt tot atâtea dimensiuni ale poeziei Anei Blandiana, linii de forță pe care cunoscătorul acesteia le poate re-cunoaște la lectura recentului volum antologic *În dimineața de după moarte*. Este vorba despre o carte-tezaur, o selecție riguroasă și inspirată din întreaga creație lirică a poetei, o carte vie, deloc „arheologică”, o dovadă, adică, a valorii și autenticității poeziei Anei Blandiana – una dintre acele cărți care unește istoria constituirii și devenirii unui univers liric cu severele configurații ale perenității. O astfel de carte invită și incită la o lectură de plăcere, ca să zic așa, și-l eliberează pe comentator de servituțiile și plictisurile unei cronici propriu-zise. Pe de altă parte, *În dimineața...* va conta, negreșit, ca reper bibliografic obligatoriu, dar și confortabil, pentru viitoarele studii extensive asupra poeziei blandiene. În fine, cartea aceasta vine și ca o probă de destin: poezia a absorbit în zidirea sa, ca într-un sacrificiu consimțit, întreaga viață a poetei. *Ziua eternă* despre care Blandiana spune, în poemul care dă și titlul cărții, că urmează *dimineții de după moarte* este, desigur, o zi eternă a poeziei.”¹⁷

Am putea continua, căci nu puține sunt referințele critice, dar nefiind vorba de epuizarea surselor, mai reproducem o opinie, cea a lui Radu Enescu, filosof și scriitor, redactor la revista *Familia* din Oradea, care a intuit coordonatele ființei și ființării poetice a

---

¹⁶ Philippide, Al.A., *Prefață* la volumul *Ana Blandiana – Cele mai frumoase poezii* – Editura Albatros, București, 1978

¹⁷ Ioan Moldovan, *Ziua Eternă a poeziei*, în revista *Vatra*, Nr.29, martie, 2015, <https://revistavatra.org/2015/03/29/ana-blandiana-vazuta-de-horia-badescu-vasile-dan-ioan-moldovan-si-ruxandra-cesereanu/>

Anei Blandiana: „Gestul de a scrie constituie pentru Ana Blandiana un act esențial definitoriu, un destin la care a fost „condamnată” dar pe care și l-a asumat, o formulă de echilibru „între perfecta, precara materie și spiritul fragil, de neînvinș”. [...] La Ana Blandiana scriitura nu e, dimpotrivă, decât expresia „publică” a unei intimități genuine, de o distincție și o integritate morală „sans reproche”. Ana Blandiana nu experimentează, nu mimează scriituri, ci stilul o reprezintă, țâșnește spontan, dar egal cu sine, fără note disonante, din adâncul unui suflet „setos de durată și amintire”, ca unicul sens care i-a fost oferit sub soare”¹⁸.

Iată deci, cum un autor român creează o forță extraordinară cu care pătrunde într-o piață saturată de recomandări utile sau inutile, prin sine, prin text, prin ceea ce este în realitate și prin ceea ce devine în operă. La întrebarea *De ce citesc copiii?* Florin Bican răspunde: „Admițând așadar că o carte îi atrage pe copii oferindu-le acces la lumi alternative, le revine autorilor obligația să zămislească astfel de lumi. Dar, de cele mai multe ori, autorii ajung la copii trecând prin furcile caudine ale părinților și școlii, care uneori par să se întrecă în a sancționa orice abatere de la standardele realismului... realismului. Una din ideile-forță care par să guverneze eligibilitatea unui autor pentru lectorii juni este ca acesta să fie musai de-al nostru, adică român.”¹⁹ De aceea se citește Ana Blandiana, pentru că e reală, eligibilă, egală cu sine.

Bibliografie

- Antofi Simona, GENERAL DICTIONARY OF ROMANIAN LITERATURE - OBVERSE AND REVERSE CRITICAL RECEPTION, în Oana Cenac (coord., edit.), International Conference of Common Vocabulary/Specialized Vocabulary: Manifestations of Creativity of Human Language, 6-7 iunie 2014, publicate în volumul MANIFESTARI ALE CREATIVITATII LIMBAJULUI UMAN, 2014, p. 13-19, **Accession Number** WOS:000378446400001
- Bădescu, Horia, în revista *Vatra*, Nr.29, martie, 2015, <https://revistavatra.org/2015/03/29/ana-blandiana-vazuta-de-horia-badescu-vasile-dan-ioan-moldovan-si-ruxandra-cesereanu/>
- Bican, Florin, <https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/articol/de-ce-citesc-copiii>
- Blandiana, Ana, *Antijurnal în Calitatea de martor*, Editura LiterNet, 2004
- Blandiana, Ana, *Autoportret cu palimpsest*, Editura LiterNet, 2004
- Blandiana, Ana, *Cum am devenit poet*, în *Autoportret cu palimpsest*, Editura LiterNet, 2004

¹⁸ Enescu, Radu, în revista *Familia*, Oradea, 1988

¹⁹ Florin Bican, <https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/articol/de-ce-citesc-copiii>

Blandiana, Ana, *Fragmente (Spaima de literatură) în Coridorul de oglinzi*, EdituraNet, 2003

Bogdan Daniela Aura, *The Romanian Writer and advertising în Discourse as a Form of Multiculturalism in Literature and Communication*, Section: Communication and Public Relations, Iulian Boldea (Coordinator), Ed. Arhipelag XXI Press, Târgu Mureș, 2015, ISBN: 978-606-8624-21-1 disponibil la <https://old.upm.ro/ldmd/LDMD-03/Cpr/Cpr%2003%2014.pdf>

Cenac Oana, *On Romanian Technico-Scientific Terminology*, in Proceedings of 4th edition of the international conference: *Paradigms of the Ideological Discourse* 31 may-1 june 2012, published in Procedia Social and Behavioral Sciences, p. 85-92, DOI: 10.1016/j.sbspro.2012.10.015 , WOS: 000361477200014.

Cărtărescu, Mircea, <https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/articol/make-the-textbooks-great-again>

Dan, Vasile, *Un nume al poeziei române*, în revista *Vatra*, Nr. 29, martie 2015

Enescu, Radu, în revista *Familia*, Oradea, 1988

Gociman, Mircea, în www.gociman.com/Personaje

Gyuris, Adalbert, Interviu cu Ana Blandiana, <https://citordeproza.wordpress.com/2010/12/29>

Manolescu, Nicolae, *Prefață la Persoana întâia plural*, de Ana Blandiana, Editura pentru literatură, București, 1964

Manolescu, Nicolae în *Romania literară*, 1974

Moldovan, Ioan, *Ziua Eternă a poeziei*, în revista *Vatra*, Nr.29, martie, 2015, <https://revistavatra.org/2015/03/29/ana-blandiana-vazuta-de-horia-badescu-vasile-dan-ioan-moldovan-si-ruxandra-cesereanu/>

Ojonescu, Monica, <https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/articol/cind-profesorul-devine-citorul-inocent-interviu-cu-monica-onjoescu>

Philippide, Al.A., *Prefață la volumul Ana Blandiana – Cele mai frumoase poezii* – Editura Albatros, București, 1978

Simion, Eugen, *Ana Blandiana în Scriitori români de azi*, ediția aII-a, Editura Cartea Românească, București, 1978